

ORSAK TILL UNDERSÖKNING

Brand i villa

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

NN, Räddningstjänsten X-stad

FÖRUTSÄTTNINGAR

Utredningen grundar sig på uppgifter från räddningstjänstens insatsrapport, SOS utlarmningsjournal, samtal med ägare och utryckningspersonal samt besök på plats vid brandutredning.

UPPLYSNINGAR OM OBJEKTET

Den aktuella byggnaden är en äldre villa i 1½ plan, ursprungligen uppförd 1870. Den äldre delen är uppförd i timmer. Under 50-talet genomgick byggnaden en genomgripande renovering. Drygt ett halvt sekel senare gjordes en tillbyggnad i vinkel innehållande rumsutrymme samt carport. Även denna del är uppförd i trä. I samband med detta byggdes ett nytt pannrum med tillhörande skorsten. Detta pannrum har dock ej tagits i bruk. Villan värms av en vedpanna som är ansluten till en av byggnadens tre skorstenar. Skorstenen sotades av sotarentreprenör i maj -06.

Villan bebos av en familj om 4 personer. 3 personer var hemma vid brandstart. Villan är utrustad med brandsläckare (pulver) samt brandvarnare.

Vedpannan hade tänts upp på morgonen, därefter hade familjen varit borta till eftermiddagen.

UPPLYSNINGAR OM BRANDEN

Branden upptäcktes av sonen som vistades i husets övre våningsplan. Han larmade föräldrarna som vistades på bottenvåningen. När mamman kom upp såg hon hur mycket kraftig rök pulserade från golv/vägg vid den mittersta skorstenen. Fadern försökte ringa 112 men avbröt försöket då han upplevde att ingen svarade inom rimlig tid. Fadern rusade sedan efter en befintlig brandsläckare och tömde den in i pannrummet där rök och lågor trängde ut vid murstocken, från trossbotten mellan första och andra våningsplanet. Frun sprang över till en granne för att påkalla hjälp, samtidigt sprang sonen in i den nästan rökfyllda villan och ringde 112. Grannen anslöt med flera pulversläckare och inledningsvis kunde man dämpa brandförloppet. Totalt 4 st pulversläckare användes vid släckförsöket.

UTLARMNING

Station Y larmas kl yy.yy (förlarm) och litet larm ropas ut kl 01.07. Man åker med Y1 och Y7. Station Z larmas kl xx.xx och man åker med Z1, Z4, Z8. Styrka Z åker i tankbil Z5. Vid utlarmningen finns ingen tydlig adressangivelse utan man får order om att köra mot A-by. Z8 är RL. Vid kontakt med SOS erhålls ingen uppgift om nivåalarm men det meddelas att stat. Z, B, Y, C samt D-by höjdenhet är larmade. En adressangivelse meddelas först när Z8 är mellan G-by och A-by. I detta läge har styrka Y väntat på adressangivelsen i A-by under 1-3 min. På grund av svårighet att hitta avtagsväg till adressen kör Y7, Y1 och Z8 förbi och vänder efter ca 200 meter (detta torde fördröja insatsen med någon minut).

INSATS

Vid räddningstjänstens framkomst kl zz.zz är hela huset rökfyllt och det brinner i pannrummets tak. Styrka Y får i uppdrag att påbörja rökdykning mot pannrummet. Man får dock inte igång pumpen på Y1, insatsen kan därför startas först när Z1 anländer. Detta fördröjer insatsen med 5-7 minuter.

RL gör en omedelbar OBBO och ger order om halvhalt vid infartsvägens anslutning mot E-vägen. BIS= inga personer i omedelbar fara. Hindra och begränsa skador på egendom. IDA=

rökdykning på båda våningsplanen, släcka branden och ventileras. Situationen bedöms av inblandade parter som rörig eftersom utryckningsfordon delvis blockerade tillfartsvägen vilket omöjliggjorde en riktig fordonsplacering. Ett antal omfall fick beslutas eftersom vatten saknades, brister i kommunikation förelåg och rollfördelningen blev otydlig. Dessutom arbetar två rökdykargrupper under en rökdykarledare. Branden visar sig mycket besvärlig att bekämpa eftersom den spridit sig i trossbotten och väggar.

I detta skede får D ett nytt larm (automatlarm) till nöjeslokal E i X-stad. Man beslutar att stn B (B1) och D skall svara för detta larm. D vänder också F (D-by).

När styrka Y avbryter rökdykning p.g.a. luftslut kallar RL fram styrka C från halvhalt, för rökdykning. Han får då besked att endast tankbilslarm är dragit i F-by och därför finns endast 2 st personer att tillgå. Personal i C5 kallas omedelbart fram för att rökdyka.

RL kontaktar SOS och får då besked om att man endast dragit ett N10-larm + vattenenhet från stn C och höjdenhet från D-by. RL beordrar om ett nytt larm på stn C. Detta utförs kl aa.aa men går endast ut som "tankbilslarm". SL på stn C åker till stationen och kontaktar SOS för att informera sig. Ingen annan personal är i detta läge larmad. När han påpekar detta för operatören upplever han att hon är mycket osäker på hur hon skall agera. Hon drar dock ett stort larm kl bb.bb och inlarmad personal åker till brandplatsen kl cc.cc

När branden pågått ca 1 timma beslutar RL att avsluta rökdykning p.g.a rasrisk. BIS= låt taket brinna igenom runt murstock för avlastning av brandgaser. Rädda lösöre från bottenvåning. Branden håller nu på att spridas i hela byggnaden. En tankbil kör in för att leverera vatten. Under framkörningen brister grusvägen och B6 fastnar i diket. Därmed blockeras tillfartsvägen för övrig trafik. Innan ett slangsystem hunnit byggas upp råder därför akut vattenbrist på brandplatsen. En bärgningsbil rekvireras för att frigöra vägbanan. Styrka C får i uppdrag att upprätta pumpplats vid "G" i A-by. Kl dd.dd meddelar RL SOS att huset är totalskadat. Räddningstjänsten avslutas kl ee. ee, därefter utförs bevakning på försäkringsbolagets bekostnad till kl ff. ff.

UNDERSÖKNINGEN

Brandorsaksundersökning utfördes den gg. gg. Ägaren redogjorde för händelsen. Han berättar att man hört knäppande ljud i huset under någon halvtimme innan upptäckten. Brandskadorna är så omfattande att någon teknisk bevisning som kan förklara branden ej går att fastställa.

SLUTSATSER

Bilder från det tidiga brandförloppet stödjer vittnesuppgifterna och brandpersonalens redogörelse för brandens utveckling. Branden har sannolikt startat i bjällklaget i området kring den skorsten till vilken vedpannan är ansluten. Förekomsten av knäppande ljud före brandens upptäckt tyder på att branden utvecklats i byggnadens trossbotten. Branden kan ha orsakats av soteld eller otäthet i skorstenen.

ERFARENHETER

Ett antal händelser har medfört att insatsen fördröjts samt i vissa fall utgjort ett hinder för brandpersonalen att arbeta optimalt med fokus på insatsen. Brister i adressangivelse, utlarmning samt personalens hantering av fordon och materiel har medfört att dyrbar tid gått till spillo. En fördröjning av insatsen med 8-10 minuter får naturligtvis konsekvenser för brandens utveckling och utgång. På följande punkter fanns brister i räddningsinsatsen;

Larmplan

Vid utlarmning följdes ej larmplan för "brand i byggnad, bostad enfamiljshus". Omfattningen var stor och borde därför genererat ett Nivå 20-larm. I stället bedömde SOS omfattningen som medel och

Nivå 10-larm utfördes. Brister i kommunikation mellan RL och SOS medförde sedan att insatsen påbörjats i tron att Nivå 20-larm utförts. Behov av avlösning förelåg innan detta uppdagades. Vid ny utlarmning på station C följde inte operatören normala rutiner, vilket fördröjde denna utlarmning.

Förslag till åtgärder

Anmälan om avvikelse till SOS AB. (räddningsledaren)
Förtydligande om larmplan kommuniceras med SOS AB.
(räddningstjänstenheten)

Fordonsplacering

Vid framkomst till brandplatsen placerades fordon utan tanke på behov av fri väg. Detta medförde att det var i stort sett omöjligt för tillkommande fordon att komma in på gårdsplanen. En motorspruta har lämnats helt omarkerad i mörkret på landsvägen, vilket utgjorde en mycket stor fara för övriga trafikanter. Vid parkering på allmän väg finns alltid krav på varselmärkning av ett "släckt" fordon. En tankbil hamnade i diket när vägbanan brast, vilket förhindrade övriga fordon att ta sig in eller ut från brandplatsen.

Förslag till åtgärder

Utbildningsinsats ang. fordonsplacering på olycksplats och uppställning av fordon på allmän väg bör planeras och utföras av räddningstjänstenheten. Räddningstjänsten har vid två tillfällen aa-aa tvingats bärga tankfordon som kört av vägen. Räddningstjänstenheten bör analysera händelserna och sätta in adekvata utbildningsinsatser.

Tillgång till släckvatten

Första släckbil på plats fick inte fram vatten från tanken. Enligt uppgift berodde detta på att bilen nyligen tagits i bruk och att personalen därför inte kände till att en tryckknapp för öppning av tankventilen måste hållas intryckt ganska länge innan pumpen fungerar. Det är dock inte uteslutet att felet orsakades av att växelväljaren inte lagts i neutralläge. Detta medför att pumpen ej kan läggas in i driftläge.

Förslag till åtgärder

Räddningstjänstenheten bör se över sina rutiner för kvalitetssäkring av personalens kunskap och övning/utbildning för den materiel som tilldelas dem.

Taktik

Utebliven sektorindelning, ett antal omfall m.m. medförde att insatsen stundtals upplevdes som ostrukturerad.

Förslag till åtgärder

En räddningsinsats är ingen statisk arbetsmiljö vilket innebär att man ibland tvingas till snabba beslut och omfall. Som befäl är det därför viktigt att vara tydlig i sin ordergivning och även kontrollera att mottagaren uppfattat en order så som givaren avsett, tydlig information om inriktning med insatsen osv, samt att vid behov indela en olycksplats i sektorer till vilka sektorchefer knyts. Brandbefäl behöver därför ständigt utbildas och övas i denna roll, vilket skall planeras i räddningstjänstens interna utbildningsplan.

Ledningsnivåer

Vid något tillfälle fattades operativa beslut av brandbefäl utan räddningsledarens vetskap.

Förslag till åtgärder

Det är viktigt att de befäl som är verksamma på en olycksplats arbetar inom sina komponenter (jfr. ”grunder för ledning”). Brandbefäl behöver därför ständigt utbildas och övas i denna roll, vilket skall planeras i räddningstjänstens interna utbildningsplan.

ÅTGÄRDER

Rapport tillsänds Räddningschefen, enhetschefen
Räddningstjänstavdelningen samt Statens Räddningsverk